

ril-Metodove podružnice še znatno vsoto 57.061 K. Lani, t. j. v letu 1915, pa so prispevale vse podružnice glavni družbi samo 16.445 K, torej za 40.616 K manj kot prejšnje leto. Nad polovico podružnic je lani sploh spalo, da niso poslale nikakega prispevka. Takih malobrižnih podružnic je bilo na Kranjskem 60 izmed 100, na Štajerskem 53 izmed 93, na Koroškem 7 izmed 8, na Goriškem 28 izmed 48, v Trstu 7 izmed 19. Značilno merilo za narodno zavednost in požrtvovalnost je dejstvo, da je bilo najmanj spehiz podružnic na Primorskem, ki je bojno ozemlje in deloma celo zasedeno po sovragu. — Primorske rojake so vse bridkosti zadele v dvojni meri, vendar niso pozabili na najpotrebnejšo narodno napravo. Celo begunci so zbrali med seboj lepo vsoto za tržaško šolstvo. Koliko more doseči vestni odbor, je pokazala podružnica na Premu, kjer prebivalstvo pač ni imovito, vendar je nabrala marljiva blagajničarka skoraj 200 K. Istotako neumorno so sodelovale podružnice v Dolu pri Hrastniku, pri Sv. Marjeti niže Ptuja, v rogaški okolici, v Dornbergu in pri Sv. Luciji pri Tolminu. In v mestih in trgih bi se ne moglo vsaj toliko doseči? Naj bi se zamujeno v tekočem letu popravilo in nadomestilo!

Na sestanku kmetijskih učiteljev v Ljubljani, ki se je vršil dne 12. t. m., se je po poročilu o društvenih zadevah razpravljalo o izboljšanju kmetijskega pouka po deželi. Udeleženci so prišli do zaključka, da je treba tudi vbodoče prirejati potna predavanja in kmetijske tečaje. Pri popotnih predavanjih naj se jemljejo po možnosti podrobna kmetijska vprašanja, ki so aktualne važnosti, in naj se snov do dobrega obdela s posebnim ozirom na razmere in potrebe dotičnega kraja. Tudi naj se za potna predavanja sestavi načrt za deželo, ki naj se objavi v »Kmetovalcu«. Popotni učitelji morajo imeti priliko, da pridejo vsaj enkrat na leto v posamezne kraje svojega okoliša, in se kaže čim dalje bolj potreba, da dobimo za posamezne okraje usposobljene strokovne osebe. Kmetijski tečaji, ki trpe po en dan ali tudi dlje, naj obdelujejo le posamezne kmetijske stroke in naj se prirejujejo po krajih, kjer je prilika ugodna tudi za praktični pouk. Tudi je po dosežanih izkušnjah potreba, da se za te tečaje zagotovi primerna udeležba, kar se da na ta način doseči, da se tečaji dosti zgodaj objavijo in da se kmetovalci za udeležbo prej priglase. Kmetijski tečaji naj se vrše v krajih, kjer je treba bolj obširnega in s praktičnimi demonstracijami podprtega pouka. Tudi za kmetijske tečaje je treba, da se sestavi program, ki naj se objavi v »Kmetovalcu« z navedbo kraja, časa in učne stvarine.

Naraščanje hranilnih vlog v Avstriji. Od leta 1885 do 1899. so hranilne vloge v Avstriji narasle vsako leto povprečno za 110 milijonov kron, od 1900. do 1914. leta pa za 225 milijonov kron.

Kri kot nadomestek za meso. Nemška mesarska zveza si je zagotovila postopanje za proizvajanje mesnega nadomestka iz krvi. Ta nadomestek se more porabiti kot cen dodatek k juhi in vsem mesnim jedem, zlasti klobasam. Nemški mesarji so uvedli posebno »vojno klobaso«, ki je pripravljena iz tretjine krompirja, tretjine masti in jeter in tretjine mesnega nadomestka iz krvi.

Lišaji kot živinska poklaja. C. kr. poljedelsko ministrstvo objavlja na tozadevna vprašanja, da se lišaji, posušeni in s senom zmešani, pokladajo govedu, poparjeni ali kuhani na govedu, kozam in prašičem. Kuhani, oziroma poparjeni krmijo je primenljivi nekoliko kuhanega krompirja.

Oblastveno dovoljenje za javne zbirke. Naredba notranjega ministra urejuje javno pobiranje za vojnopreskrbovalne namene. Javne zbirke, produkcije, predstave in zabave, javna predavanja ali prodajanje in razpošiljanje predmetov za namene vojne preskrbe se sme razglašati ali prirejevati samo z oblastvenim dovoljenjem, pa naj tako prireditelj pripravljiva kak odbor za vojno preskrbo ali vojaški oddelek, privatna oseba, društvo ali časopis. Politiška okrajna oblast bo le tedaj dala dovoljenje, če je zbirka res potrebna in bo med pričakovanimi dohodki in zneskom, ki pride v korist vojne oskrbe, neko primerno razmerje. Kdor bi tako prireditelj razglasil ali priredil ali že kako sedaj pričetu zbirko nadaljeval brez oblastvenega dovoljenja, tega čaka kazen od 50 do 5000 K ali zapor od 3 dni do 3 mesecev. — Ona podjetja, ki so tako dovoljenje dobila od te ali one strani, morajo zaprositi za novo dovoljenje, in sicer v teku 4 tednov, če zbirka do tedaj ne bo končana. Naredba upa, da bo nova ureditev čuvala preizkušeno požrtvovalnost prebivalstva in dosegla velike uspehe, ker se bodo sredstva bolj pametno izrabila.

Nemški uradni jezik. Češki cesarski namestnik je vsem državnim uradom poslal odlok, da je uradni jezik državnih, političkih in policijskih oblasti v notranji službi in dopisovanju z drugimi državnimi oblastmi le nemški. Ravno sedaj so vojni dogodki pokazali to potrebo v državnem interesu in ne pomenjajo nobenega zapostavljanja kakega drugega jezika. Namestnik zahteva, da se uradni strogo drži teh predpisov; vsako kršitev naj se mu takoj naznani.

Izdelovanje »Südmarkinih« užgalic ustavljeno. Nemški listi priobčujejo: Obratne težave po tvornicah za užgalice, ki so provzročila trajna zvišanja materiala, pogostne kasarnitve dovoza, nujne vojaške dobave itd., so vzrok, da je avstrijska družba »Solo« prisiljena izdelavo in prodajo »Südmarkinih« užgalic, kakor tudi ostalih društvenih užgalic za čas obstoječih razmer ustaviti.

Razgled.

— **Znamenita žena je umrla v Zadru,** in sicer Anka Carantonova. Za ilirskega gibanja je bila med prvimi, ki se je pridružila narodnim vrstam in je v narodnem življenju marljivo sodelovala. V »Hrvatski Čitaonici« je prva zaigrala hrvatsko narodno himno. Zanimala se je vedno za vsak narodni napredek Dalmacije. — Blag ji bodi spomin!

— **Visokošolec in kolodvorski tat.** Samuel Rauch iz Stanislava v Galiciji je na Dunaju študiral pravo, preživljal pa se je s tem, da je kradel kakor sraka. Njegova specialiteta so bile tatvine na kolodvorih, a kradel je tudi pri vsaki drugi priliki. Obsojen je bil na poltretje leto ječe.

— **Odstavljen kurator.** Za Galicijo obstoji ustanova, ki jo je z veliko glavnico svojčas napravil grof Skarbek za vzgojo obrtnega naraščaja. Kurator te ustanove je bil doslej ustanovnikov sorodnik grof Friderik Skarbek. Tega je pa zdaj gališki deželni odbor odstavil, ker se je pokazalo, da uprava ni v redu.

— **»Hej Slovani« prepovedana.** »Zeit« poroča, da je praška deželna sodnija prepovedala razširjanje neperiodičnih tiskovin, v katerem je 37 znanih čeških pesmi. Med njimi je tudi znana »Hej Slovani«. Ta je torej sedaj prepovedana.

— **Slovenec Ante Gaber v bolgarski službi.** Ante Gaber iz Škofje Loke, ki je bil nekaj časa v srbski državni službi, so Bolgari dobili v Nišu, kjer je sedaj Gaber v službi Bolgarov.

— **Otroci — izdajatelji časopisa.** V neki vasi na Nemškem je prišel učitelj na lepo misel. Dal je od svojih učencev izgotoviti neko vrsto časopisa, to se pravi, otroci so morali tedensko poročilo o vseh dogodkih v vasi tolikokrat prepisati, kolikor mož je iz te vasi odšlo na bojišče. Poroča se o vsem in vsakem. Svojci napišejo k temu še pozdrav, in časopis se odpošlje. Tako zvedo vsi enako, kar bi radi vedeli. To se razume, da ga vsi sprejemajo s hvaležnostjo in priznanjem. V mnogih vaseh Thüringa posnemajo ta zgled.

— **Cepivo proti marogastemu legarju** je izumil novojški zdravnik dr. Harry Plotz — ki se nahaja zdaj na Dunaju. Cepivo se je, kakor izvajajo strokovnjaki, jako dobro poneslo.

— **Mlad glasbeni talent.** Štajerski listi slave šestletnega Walterja Leschetitzkega, sina in učenca koncertistinjice Teresine Giraldi-Leschetitzke, profesorice violine na konservatoriju Tartini v Trstu. Walter Leschetitzky nastopa kot violinist ter zbujajo splošno občudovanje.

— **Grof Franc Lützow †.** Češki listi poročajo, da je umrl v Švici grof Franc Lützow v 67. letu svoje starosti. Grof Lützow je spadal med one može češke visoke aristokracije, ki so si pridobili za narod posebnih zaslug. Razločeval se je od svojih aristokratskih tovarišev posebno v tem, da je bil odločno naprednega mišljenja, družila pa ga je z njimi držav-nopravna ideja. Kakor njegov oče, tako je bil tudi Franc Lützow v svojih mlajših letih diplomat. Kot legacijski svetnik londonskega veleposlaništva pa je zapustil diplomatično službo ter se posvetil leta 1885. na svojem krasnem gradu v Žum-pahu popolnoma študiju češke zgodovine in literature. Vsako leto je preživel nekaj mesecev v Londonu. Njegova dela so izšla po večini v angleškem jeziku, in Lützowa glavna zasluga je, da je seznanil zapadne narode s češko zgodovino in kulturo. Najslavnejše njegovo delo »Češka« je preloženo v več jezikov. V čeških revijah je grof Lützow mnogo pisal o angleških vprašanjih. Grof Lützow je bil doktor oksfordske univerze, častni doktor praške univerze, dopisujoč član češke akademije znanosti in drugih učenih družb, častni

meščan praški itd. Češki narod je izgubil v grofu Lützowu enega svojih najzaslužnejših mož.

— **»Zlata knjiga hrvatskega naroda«** se bo imenovalo veliko zasnovano delo, ki naj ohrani potomcem spomin na svetovno vojno in vlogo, ki jo je igral hrvatski narod v tej dobi. Knjiga izide šele po vojni ter bo obsegala dva oddelka. V prvem oddelku se bodo nahajali znanstveni in literarni spisi ter umetniške slike o vojni. Drugi oddelek bo obsegal živopise in fotografije Hrvatov in Hrvatice, ki so se odlikovali v vojni. Za prvi oddelek je obljubilo svoje sodelovanje že mnogo odličnih hrvatskih znanstvenikov, književnikov in umetnikov. Knjigo bodeta uredila profesor Rudolf Horvat in dr. K. pl. Premužić.

— **Hrvatska umetnika na fronti.** Profesorja hrvatske umetniške šole Robert Frangeš in Oton Iveković se nahajata že od 1. januarja na jugozapadni bojni črti, da nadaljujeta svoje študije. Prof. Iveković je svoje slike in portrete, ki so bili že razstavljeni na Dunaju, razstavil sedaj s Frangeševimi kipi v Budimpešti. Umetnika ostaneta na fronti en mesec. Pozneje razstavita odlična hrvatska umetnika svoja dela v Zagrebu.

— **Cirilica v gorenji Ogrski.** Grško-katoliški škof v Eperjesu, dr. Štefan Novak, v čigar diecezo spada tudi več rumunskih župnij, je izdal na podrejenost mu duhovščino ukaz, naj strogo pazi, da se bo odslej v cerkvenem delokrogu izključno rabila latinica in ne več cirilica, ki je bila dozdej v rabi.

— **Samoumor dijaka.** V obrtni šoli v Pragi se je ustrelil 16letni Vaclav Tensty iz jeze, ker v šoli ni mogel napredovati.

— **Umrl je v Novem Sadu** znani srbski pisatelj, dvorni svetnik Anton Hadžić. Pokojnik je bil 40 let tajnik »Matiče Srbije« v Novem Sadu ter je urejeval njene publikacije, pozneje je bil tudi predsednik »Matiče«. Odlikovan je bil z vitežkim križcem Franc-Jožefovega reda ter je bil član jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Tovariš J. D. iz L. nam piše: »Uvodni članek v 1. letošnji številki mi jako ugaja; pa tudi drugim. Tako me je navdušil, da sem iz raznih blagajnic takoj nakazal upravništvu »U. T.« 197 kron naročnine

in za inserate. Smo — kovači in berači — a smo vendar in ostanemo! Le še več takih člankov! — Tej želji bomo po možnosti ustregli, a to je v prvi vrsti odvisno od naših sotrudnikov. Kar se drugega tiče, samo iskreno želimo, da bi naš imenovani članek tako navdušil vsaj 100 zavednih in požrtvovalnih tovarišev! — Dolej se je oglasilo 8 novih naročnikov. Pojdite vsi na delo, pa jih bo kmalu in lahko 100!

Naš upravnik je poklican v vojno službo. Ukrenili smo vse potrebno, da bo upravništvo tudi dalje točno poslovalo. Zvestemu in vestnemu dosedanjemu tovarišu upravniku želimo, naj ga po novih potih spremlja sreča junaška ter ga po končani vojni službi zopet privede do starega dela! Z očetom sta pri vojaki tudi dva sinova.

I. T. v T.: Za danes prepozno prejeli; porabimo prihodnjič. Iskrene pozdrave!

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Radivoj Korene.

Last in založba »Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

»va gorenjska razpošiljalnica

IVAN SAVNIK

Kranj

172

razpošilja na vse strani sveta najmoderneje in najtrpežnejše klobuke v vseh cenah in oblikah od kron 3.— dalje.

Čevlje za dame in g. spode prvovrstne kakovosti prodaja pod konkurenčno ceno.

Za neugajajoče se vrne banar. Mesečni avgusta izide bogato ilustrirani cenik.

Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani

ima v zalogi naslednje knjige

1. A. Rapè: Mladini. I., II., III. zvezek. Cena vsakemu teh treh zvezkov, ki so vsi lično vezani, je K 1.—, s pošto 16 h več.
2. J. Slapšak: Spisi Mišákovega Julčka. I., II., III., IV., V., VI., VII., VIII. zvezek. Cena vsakemu teh osmih zvezkov, ki so vsi lično vezani, je K 1.— s pošto 16 h več.
3. Engelbert Gangl: Zbrani spisi za mladino. I., II., III. zvezek. Cena vsakemu teh treh zvezkov, ki so vsi lično vezani, je K 1.—, s pošto 16 h več.
4. Josip Ribičič: Vsem dobrim. Cena lično vezani knjigi K 1.—, s pošto 16 h več.
5. Pavel Flerè: Palnakovi spisi. I. in II. zvezek, K 1.—.
6. Ivo Trošt: Moja setev. I. zvezek.
7. Janko Žirovnik: Narodne pesmi za šolsko mladino. I., II. in III. zvezek. Cena vsakemu teh treh zvezkov brez poštnine je 20 h.
8. Emil Adamič: Slava cesarju Francu Jožefu I. I. Spevoigra za šolsko mladino. Cena K 2.—.
9. Besedilo k E. Adamičevi spevoigri. Cena 5 h.
10. Dr. E. Bretl: Kako si ohranimo zdrave in trdne zobe? Cena 20 h.

Ves izkupiček za te knjige je namenjen Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta.

Kupujte te knjige vsi, ki ljubite svoje otroke! Priporočajte jih prijateljem mladine, šole in učiteljstva!

Vse te knjige se naročajo in kupujejo v »Učiteljski tiskarni« in v vsaki knjigotržnici.